

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΩΤΗΡΙΟΝ ΕΤΟΣ 2013

Του Περσυνάκη Εμμανουήλ
Ιεροψάλτου Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Νέων Μουδανιών
Επιτίμου Διευθυντού Δ/νσης Δ/θμιας Εκπαίδευσης Χαλκιδικής

Την 24^η Ιουνίου κάθε έτους όρισε η Εκκλησία να εορτάζουμε το Γεννέσιον του Τιμίου Προδρόμου. Κατά το το τρέχον έτος του 2013 που διανύουμε η εορτή αυτή συμπίπτει με την Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος. Το Γεννέσιον του Προδρόμου ουδέποτε συμπίπτει εντός του Πεντηκοσταρίου γι' αυτό στα τυπικά, δεν υπάρχει διατυπωμένη τυπική διάταξη για την τρέχουσα περίοδο. Τούτο όμως συνέβαινε μέχρι την ισχύ του παλαιού ημερολογίου. Με την εφαρμογή του νέου ημερολογίου η εορτή του Προδρόμου μπορεί να συμπέσει εντός του Πεντηκοσταρίου, από την Παρασκευή αποδόσεως της εορτής της Ανάληψης μέχρι την Πέμπτη της Ε' εβδομάδας Ματθαίου⁽¹⁾.

Έτσι για το διάστημα από την Α' εβδομάδα Ματθαίου μέχρι την Πέμπτη της Ε' εβδομάδας Ματθαίου τηρείται η διατυπωμένη στο μηναίο διάταξη και για τις καθημερινές καταλιμπάνεται η Παρακλητική ενώ για τις Κυριακές η ακολουθία του Προδρόμου συμπάλλεται με την ακολουθία της τυχούσης Κυριακής. Για το διάστημα από την Τρίτη μετά την Πεντηκοστή μέχρι την Παρασκευή μετά την Πεντηκοστή μπορεί να ψαλλεί η ακολουθία του Γεννεσίου Προδρόμου με την μεθεόρτιο ακολουθία της Πεντηκοστής κατά τον τύπο που προβλέπεται από το τυπικό για το εορταζόμενο άγιο σε οκτώ(8) κατά την μεθεόρτιο περίοδο.

Τίθεται λοιπόν το πρόβλημα κατά ποιά τυπική διάταξη θα ψαλλεί η ακολουθία του Γεννεσίου του Προδρόμου αν συμπέσει Παρασκευή της απόδοσης της Αναλήψεως, Ψυχοσάββατο, Κυριακή της Πεντηκοστής, Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος.

Στα Δίπτυχα της Εκκλησίας της Ελλάδος(Δ.Ε.Ε) είναι διατυπωμένη η τυπική διάταξη της ακολουθίας της ημέρα Δευτέρας του Αγίου Πνεύματος με βάση το τυπικό της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας

(ΤΜΧΕ) που εφαρμόζεται για την εορτή του Αγίου Κωνσταντίνου 21^{ης} Μαΐου §20-22 και τις §51-52 του τυπικού του Πεντηκοσταρίου.

Η εορτή του Γεννήσιου του Προδρόμου θεωρείται μια από τις σπουδαιότερες εορτές της Εκκλησίας επόμενη των Δεσποτικών Θεομητορικών εορτών και των εορτών των Αγίων Ασωμάτων Δυνάμεων. Εορτάζεται σε οκτώ(8) μετά λιτής και αγρυπνίας⁽²⁾. Αυτό αποδεικνύει 1) από τα υμνολογικά στοιχεία της ακολουθίας της εορτής διότι α) τα εσπέρια και τα απόστιχα είναι ιδιόμελα και όχι προσόμοια όπως συμβαίνει με τις ακολουθίες των άλλων Αγίων β) οι κανόνες της εορτής του Γεννεσίου ψάλλονται χωρίς να προηγείται αυτών κανόνας της Θεοτόκου 2)κατά τις απολύσεις των ακολουθιών το όνομα του Προδρόμου τάσσεται αμέσως μετά των Ασωμάτων Αγγέλων προηγείται δηλαδή όλων των άλλων Αγίων διότι είναι ο Πρόδρομος **«μείζων εν γεννήτοις γυναικών»** όπως τον αποκάλεσε ο Κύριος. Για τους λόγους αυτούς επιβάλλεται να εορτάζεται σε οκτώ(8) μετά λιτής και αγρυπνίας κατά την προβλεπόμενη από το τυπικό τάξιν και κατά την διατυπώμενην στο μηνιαίο ακολουθία.

Η Κυριακή της Πεντηκοστής είναι Μεγάλη Δεσποτική εορτή , έχει ιδιαίτερη ακολουθία κατά τον τύπον των ακολουθιών Δεσποτικών-Θεομητορικών Εορτών, κατά την οποία ο Χριστός **«πνοή βίαια γλώσσοπυρσεύτως νέμει το Θεϊόν πνεύμα τοις Αποστόλοις⁽³⁾»**. Κατά την Κυριακή αυτήν έγινε η επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος ήρθε δηλαδή ο Παράκλητος το τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος παρουσία πλήθους λαού που ήταν συγκεντρωμένο στην Ιερουσαλήμ για να γιορτάσει την Εβραϊκή εορτή της Πεντηκοστής. **«Επί δε τοις Αγίοις πατράσιν έδοξε μερίσαι δια το μεγαλείον του Παναγίου και Ζωοπειού Πνεύματος ότι εν έστι της Αγίας και Ζωαρχικής Τριάδος. Ιδού και ημείς εις αύριον όπως το πνεύμα επεδήμησε λέξομεν»**...**«δια δε την εις το Άγιο Πνεύμα τιμήν και μεμερισμενως και εν αυτή την Πεντηκοστή εθέσπισαν εορτάζειν αυτό οι τα πάντα καλώς διαταξάμενοι Θείοι Πατέρες, δια τούτο την Δευτέραν της Πεντηκοστής αυτό το Πανάγιον και Ζωοποιόν και Παντοδύναμον ερτάζομεν Πνεύμα , τον ένα της Τριάδος Θεόν τον ομότιμον και ομοούσιον και ομόδοξον τω Πατρί και τω Υιώ⁽⁴⁾»**.

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι κατά την Κυριακή της Πεντηκοστής εορτάζομεν την επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος ενώ κατά την Δευτέρα μετά την Πεντηκοστή την επαύριον της Πεντηκοστής «εις αύριον» εορτάζομεν το Άγιο Πνεύμα. Είναι μια Δεσποτική εορτή που εορτάζεται δυο ημέρες κατ' αντιστοιχία του Πάσχα που εορτάζουμε όλη τη Διακαινήσιμο εβδομάδα.

Η διατυπωθείσα εις τα ΔΕΕ ακολουθία δια την Δευτέρα της Πεντηκοστής καθόλου δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας ακολουθίας Δεσποτικής εορτής. Δί' αυτής πραγματοποιείται ένας συγκερασμός της ακολουθίας της Δεσποτικής Εορτής του Αγίου Πνεύματος και της εορτής του Γεννησίου του Προδρόμου. Αποτέλεσμα αυτού του συγκερασμού είναι να παραλείπονται- καταλιμπάνονται υμνολογικά στοιχεία και των δύο ακολουθιών, να διασαλεύεται η τάξη του προβαδίσματος των εορτών και να απομοιώνεται δί' αυτής η υπό της εκκλησίας καθορισθείσα να αποδίδεται τιμή στο Άγιο Πνεύμα και τω Τίμιο Προδρόμου η οποία υλοποιείται δια της τηρήσεως του τυπικού.

Αυτός ο συγκερασμός αντίκειται στις παρακάτω γενικές αρχές του Τυπικού: 1) το τυπικό ορίζει ότι ακολουθίες που ψάλλονται μια φορά το εκκλησιαστικό έτος ουδέποτε κατατέμνονται ούτε καταλιμπάνονται αλλά μετατίθενται. 2) το τυπικό ορίζει ότι με την ακολουθία του Δεσποτικών – Θεομητορικών εορτών της αποδόσεως αυτών καμιά ακολουθία οποιουδήποτε αγίου δεν συμπάλλεται, η ακολουθία του τυχόντος αγίου μετατίθεται και ψάλλεται στο απόδειπνο αν ο άγιος εορτάζεται σε 4 η σε προηγούμενη ή επόμενη της εορτής ημέρα αν ο άγιος εορτάζεται σε 6 ή 8.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι πρέπει να εορτάσουμε τις δυο εορτές χωριστά για να αποδώσουμε την καθορισθείσα από την Εκκλησία τιμή στο Άγιο Πνεύμα και στον Τίμιο Πρόδρομο. Για να γίνει αυτό πρέπει να μετατεθεί η εορτή του Προδρόμου διότι η Δεσποτική εορτή της Πεντηκοστής ούτε τεμαχίζεται ούτε μετατίθεται σύμφωνα με την γενική αρχή του τυπικού. Η άποψη ως προς την μετάθεση της εορτής του Προδρόμου, που κατά τον π.Γεώργιο Ρήγα⁽⁵⁾ δεν επιτρέπεται διότι η εορτή του Προδρόμου είναι βάση του υπολογισμού των

Δεσποτικών – Θεομητορικών εορτών είναι εσφαλμένη διότι ο π.Γεώργιος Ρήγας στην σχετική μελέτη του⁽⁵⁾ δεν αναφέρει το σκεπτικό και τις πηγές που στηρίχθηκε διέφυγον δε της προσοχής του τα αναφερόμενα στο Εορτοδρόμιο του Αγίου Νικοδήμου⁽⁶⁾ κατά τα οποία η βάση των Δεσποτικών Θεομητορικών Εορτών είναι ο Ευαγγελισμός και όχι το Γεννέσιο του Προδρόμου, ο οποίος (Ευαγγελισμός) ποτέ δεν μετατίθεται και αν ακόμα συμπέσει την ημέρα του Πάσχα όπως προκύπτει από το τυπικό.

Με βάση τα παραπάνω και χωρίς να θεωρηθεί ότι έχω διάθεση απείθειας προς τα όργανα και τις εντολές της Εκκλησίας με σεβασμό διατυπώνω την διαφωνία μου με την διατυπωμένη στα Δ.Ε.Ε τυπική διάταξη και τον εορτασμό του Γεννεσίου Προδρόμου. Ο εορτασμός του Γεννεσίου του Προδρόμου πρέπει να μετατεθεί την 25 Ιουνίου διότι αυτή είναι η πλησιέστερη προς την εορτή ημέρα στην οποία μπορεί να γίνει η μετάθεση. Την Παρασκευή 21 Ιουνίου είναι απόδοσης της Δεσποτικής εορτής της Αναλήψεως και δεν μπορεί να ψαλλεί άλλη ακολουθία. Το Σάββατο 22 Ιουνίου είναι Ψυχοσάββατο και δεν μετατίθεται αλλά ούτε χωράει άλλη ακολουθία διότι η ακολουθία του Ψυχοσάββατου είναι πλήρης. Την Κυριακή 23 Ιουνίου και την Δευτέρα 24 Ιουνίου είναι Δεσποτική εορτή, που εορτάζεται δύο ημέρες, με την ακολουθία της οποίας δεν μπορεί να συμπαλλεί ακολουθία κανενός αγίου. Η απόδοσης της εορτής του Γεννεσίου του Προδρόμου θα γίνει μαζί με τον εσπερινό της 26 Ιουνίου το εσπέρας της 25 Ιουνίου και η ακολουθία της Αγίας Φεβρωνίας θα ψαλλεί στο απόδειπνο της 25 Ιουνίου .

Παραπομπές

1. *Ιδε σχετικό πίνακα στο Σύστημα τυπικού του π.Κωνσταντίνου Παπαγιάννη σελίδα 517.*
2. *Ιδε τυπικό π.Γεωργίου Ρήγα σελίδα 148*
3. *Στίχος υπομνήματος εις την Κυριακήν της Πεντηκοστής-Πεντηκοστάριον*
4. *Στίχος υπομνήματος εις την Δευτέρα της Πεντηκοστής-Πεντηκοστάριον*

5. *π.Γεωργίου Ρήγα Μελέτη δημοσιεσθείσα στο περιοδικό ΕΝΟΡΙΑ τ. 6-1951 σελ 200-201*
6. *Νικολάου Αγιορείτου: Προλεγόμενα στον κανόνα του Ευαγγελισμού σελίδες 377-381. Εορτοδρόμιο Αγίου Νικοδήμου τόμος Α' έκδοση «Ορθόδοξη Κυψέλη» 1978 από όπου ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αντλήσει πλήθος, σχετικών με το θέμα, πατερικών χωρίων.*

Νέα Μουδανιά, Τρίτη μετά την του Θωμά Κυριακή 13 Μαΐου 2013